

УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
НІЖИНСЬКА МІСЬКА РАДА
_____ сесія VIII скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від «__» _____ 2021 р.

м. Ніжин

№ __ - __/2021

**Про затвердження Програми розвитку
та функціонування української мови
в закладах освіти у 2021 році
«Сильна мова - успішна держава»**

Відповідно до статей 26, 42, 59, 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року "Сильна мова - успішна держава"», Регламенту Ніжинської міської ради VIII скликання, затвердженого рішенням Ніжинської міської ради від 27.11.2020 року №3-2/2020, з метою створення належних умов для зміцнення державотворчої функції української мови, розвитку поширення сфери її функціонування, міська рада вирішила:

1. Затвердити Програму розвитку та функціонування української мови в закладах освіти у 2021 році «Сильна мова - успішна держава», що додається.

2. Фінансовому управлінню Ніжинської міської ради Чернігівської області (Писаренко Л.В.) у бюджеті Ніжинської міської територіальної громади на 2021 рік передбачити кошти на фінансування зазначеної Програми.

3. Управлінню освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області (Пономаренко Н.О.):

3.1. Аналізувати протягом року стан виконання Програми, ініціювати внесення змін з метою більш ефективного використання бюджетних коштів.

3.2. Забезпечити оприлюднення цього рішення протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття шляхом розміщення на офіційному веб - сайті Ніжинської міської ради.

4. Організацію виконання цього рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради Смагу С.С.

5. Контроль за виконанням даного рішення, покласти на постійну комісію Ніжинської міської ради з питань соціально-економічного розвитку, підприємництва, інвестиційної діяльності, комунальної власності, бюджету та фінансів (голова комісії Мамедов В.Х.).

Міський голова

Олександр КОДОЛА

Подає:

Т.в.о. начальника Управління освіти
Ніжинської міської ради

Н.О. Пономаренко

Погоджує:

Секретар Ніжинської міської ради

Ю.Ю. Хоменко

Заступник міського голови
з питань діяльності виконавчих
органів Ніжинської міської ради

С.С. Смага

Начальник відділу юридично-кадрового
забезпечення апарату виконавчого комітету
Ніжинської міської ради

В.О.Лега

Начальник фінансового управління
Ніжинської міської ради

Л.В.Писаренко

Голова постійної депутатської комісії
з питань соціально-економічного розвитку,
підприємництва, інвестиційної діяльності,
комунальної власності, бюджету та фінансів

В.Х. Мамедов

Голова постійної депутатської комісії
з питань освіти, охорони здоров'я,
соціального захисту, культури, туризму,
молодіжної політики та спорту

С.Є. Кірсанова

Голова постійної депутатської комісії
з питань регламенту, законності, охорони
прав і свобод громадян, запобігання корупції,
адміністративно-територіального устрою,
депутатської діяльності та етики

В.В. Салогуб

Додаток
до рішення Ніжинської міської ради
від «__» _____ 2021 року № _____

**Програма
розвитку та функціонування української мови
в закладах освіти у 2021 році
«Сильна мова – успішна держава»**

Ніжинська міська територіальна громада

2021

1. Паспорт Програми розвитку та функціонування української мови в закладах освіти у 2021 році «Сильна мова – успішна держава»

1.	Ініціатор розроблення програми	Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області
2.	Законодавча база програми	- ст.ст. 10, 11, 53, 144 Конституції України, - розділів I, VIII «Декларації про державний суверенітет України»; - Закони України: «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 19 вересня 2019 року N 113-IX», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”» - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1585-р «Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава»
3.	Розробник програми	Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області
4.	Головний розпорядник бюджетних коштів	Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області
5.	Відповідальні виконавці програми (учасники програми)	Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області, заклади освіти підпорядковані Управлінню освіти, Міський Центр професійного розвитку педагогічних працівників
6.	Термін реалізації програми	2021 рік
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, в т.ч. кредиторська заборгованість минулих періодів, необхідних для реалізації програми, всього у тому числі:	92 600 грн.
7.1	Кошти бюджету Ніжинської міської територіальної громади	92 600 грн.
7.2.	Кошти інших джерел	-

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Сьогодні для нашої країни важливим є розвиток людського капіталу як підґрунтя для росту економіки та добробуту населення. Інвестиції в людський капітал дають значний за

обсягом, тривалий за часом та інтегральний за характером економічний і соціальний результат. До основних напрямів “людських інвестицій” належать освіта та професійна підготовка, культура, охорона здоров’я, виховання дітей, доступ до інформації, мобільність робочої сили. Реалізувати зазначені напрями можливо через комунікативну складову - мову - інструмент соціальної згуртованості, зростання та процвітання. Від того, наскільки розвинутою, функціональною і поширеною є мова, залежить ефективність такого інвестування.

Станом на січень 2021 року мережа закладів освіти, підпорядкованих Управлінню освіти Ніжинської міської ради, включає 15 закладів дошкільної освіти, 17 закладів загальної середньої освіти, 3 заклади позашкільної освіти.

Державна мова є мовою освітнього процесу для 2129 вихованців закладів дошкільної освіти, 7184 здобувачів повної загальної середньої освіти, 2258 вихованців закладів позашкільної освіти на виконання ст. 7 ЗУ «Про освіту». На поглибленому рівні українську мову вивчають 473(13%) учнів, як профільний предмет українську мову та літературу - 288 (46%) старшокласників.

Щороку учні Ніжинських закладів загальної середньої освіти на різних етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України з української мови і літератури, українського мовознавства та літературознавства, у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика та Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості демонструють високий рівень знань державної мови. У 2019/2020 навчальному році випускниця міського ліцею Кошова Анастасія отримала 200 балів як результат ЗНО з української мови та літератури.

Досягнення учнів – результат високого професійного рівня учителів української мови та літератури. У закладах загальної середньої освіти викладають українську мову та літературу 67 вчителів з вищою освітою. Серед них вищу категорію мають 57 вчителів, I кваліфікаційну категорію - 5, II категорію -2 та кваліфікаційну категорію «спеціаліст»- 4 вчителів; звання «Старший вчитель» - 27, звання «Вчитель - методист» -13, кандидат філологічних наук -1.

Учителі української мови та літератури, навчаючи учнів нормативним складовим мови, демонструють їм взаємозв’язки мови з духовним життям народу, історією, традицією, менталітетом, формують в учнів зацікавленість до своєрідності українських традицій та культури.

Документація в закладах освіти ведеться державною мовою, оформлені куточки з державною символікою.

Слід відмітити, що останніми роками молодь міста в переважній кількості демонструє володіння українською мовою, свою повагу до державної мови. Є випадки, коли деякі учні сприймають мову формально, не використовують її у повсякденному житті.

Можливо цьому сприяє і інформаційний вплив на громадян усіх вікових категорій, у тому числі й дітей. **Реклама, яка сьогодні на кожному кроці зустрічає і супроводжує людину, де б вона не була і з якою метою вона б не розповсюджувалася, українською мовою подається лише у 40% випадків, російською у 35% , і 25% – оформлена латиною.**

Тому, незважаючи на певні здобутки у розвитку і функціонуванні української мови в різних сферах, актуальною залишається потреба в подальшій активізації цілеспрямованої роботи щодо забезпечення належного використання державної мови в різних сферах життя, а особливо в освіті.

Реалізація заходів Програми, які передбачають популяризацію української мови, культури та історичної свідомості української нації через найширший спектр культурних, наукових, науково-практичних та інформаційних заходів в закладах освіти, сприятиме розвитку та функціонуванню української мови.

3. Визначення мети Програми

Метою Програми є створення належних умов для розвитку і розширення сфери функціонування української мови, виховання шанобливого ставлення до неї, формування патріотизму у громадян України; створення оптимальних умов для реалізації конституційних

гарантій на вільне функціонування української мови в закладах освіти, підпорядкованих Управлінню освіти Ніжинської міської ради, розширення сфери вживання державної мови, виховання любові, поваги до неї у всіх учасників освітнього процесу.

Основними завданнями Програми є:

- зміцнення статусу української мови як державної;
- забезпечення неухильного дотримання закладами освіти законодавства України в частині провадження освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти;
- всебічний розвиток і розширення функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;
- визначення та здійснення заходів для стимулювання глибокого вивчення української мови;
- забезпечення закладів освіти підручниками та посібниками, іншою навчальною, пізнавальною і художньою літературою українською мовою;
- підвищення рівня володіння українською мовою педагогічних та науково-педагогічних працівників для покращення якості викладання предметів та дисциплін в усіх закладах освіти;
- створення належних умов для вивчення української мови громадянами України з числа національних меншин;
- стимулювання читацьких інтересів молоді, зацікавлення її класичною та сучасною українською літературою;
- розробка методичних основ викладання української мови в системі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти;
- сприяння національно-культурному розвитку здобувачів освіти та вихованців освітніх закладів.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування

Виконання Програми забезпечить:

- практичну реалізацію у закладах освіти статті 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови;
- створення умов для стимулювання вивчення української мови учнями, вихованцями та педагогами закладів Ніжинської МТГ;
- доступ учнівської молоді до якісної мовної освіти;
- співпраця з представниками освітніх, мистецьких колективів, громадських об'єднань, талановитих місцевих літераторів, які сприяють розвитку української мови, культури, історичної свідомості;
- поліпшення навчально-методичного забезпечення закладів освіти різних типів з метою вивчення державної мови;
- підтримку науково-популярних розробок, предметом дослідження яких є українська мова, література і культура.

Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься за рахунок коштів бюджету Ніжинської міської територіальної громади, а також за рахунок інших, не заборонених чинним законодавством джерел фінансування.

5. Напрями діяльності та заходи Програми

№ п/п	Заходи	Сума коштів, грн.	Строки виконання	Виконавці
<i>Впровадження стандартів української мови та вимог до рівня володіння нею</i>				
1.	Забезпечення неухильного дотримання закладами освіти законодавства в частині провадження освітнього процесу	Не потребує	Протягом року	Управління освіти, заклади

	українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти			освіти
2.	Здійснювати моніторинг дотримання норм законодавства щодо мови освітнього процесу в закладах освіти	Не потребує	Протягом року	Управління освіти, керівники закладів освіти
3.	Придбання художніх творів українських поетів та письменників, КЕКВ 2210, в т.ч.:	20 000	Червень - серпень	Управління освіти, заклади освіти
3.1	в заклади загальної середньої освіти, в т.ч. гімназія № 2 – 1000 грн.	11 000		
3.2	в заклади дошкільної освіти	9 000		
4.	Підвищення рівня володіння українською мовою педагогічних працівників, учасників конкурсу на посади керівників закладів освіти для покращення якості викладання предметів та дисциплін в усіх закладах освіти	Не потребує	Березень, листопад	Управління освіти, МЦПРПП, заклади освіти
5.	Творча майстерня для вчителів української літератури «Про письменницьку роботу» (зустріч із письменницею Тетяною Сидоренко в закладах загальної середньої освіти, КЕКВ 2210, в т.ч. гімназія №2 – 100 грн.	1 000	Травень 2021	Управління освіти, МЦПРПП, заклади освіти
6.	Сприяння підвищенню кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, КЕКВ 2240	8 600	Упродовж року	Управління освіти, МЦПРПП, заклади освіти
7.	Впроваджувати теми з українознавства в освітній процес закладів дошкільної освіти.	Не потребує	Протягом року	Керівники ЗДО
8.	Семінар-практикум для вихователів з проблеми: «Формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників»	Не потребує	листопад	МЦПРПП, Керівники ЗДО
9.	Консультації з батьками засобами цифрових технологій: «Чистота рідної Мови», «Мова з материнської колиски», «Казки дитинства», «Сучасний світ – сучасне спілкування» та ін.	Не потребує	Протягом року	Керівники ЗДО

10.	Тематичні тижні рідної мови в закладах дошкільної освіти з використанням прийому занурення дітей у тему.	Не потребує	Жовтень, лютий	Керівники ЗДО
11.	Залучення музейних працівників, науковців, викладачів НДУ ім. М.Гоголя до поновлення інформаційно - довідкового матеріалу з тем: - «Мова калинова – диво барвінкове» ; «Доки є Герої – буде і держава, - Буде Україна – синьо-жовтий стяг!»; «Наш Центр національний – то острівок Соборної Святої України»; - «Мистецтво зіткане з любові»; - «Чотири пори року крокують Ніжином» - «Сьогодні слово ляльці даємо»; - «Лялька - мотанка - Бабусин оберіг» - «О, Ніжине! Розкрий свої віки...»	Не потребує	Протягом року	Керівники ЗДО
Мотивування вивчення української мови				
12.	Участь у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН у відділеннях «Мовознавство, фольклористика та мистецтвознавство», «Журналістика»	Не потребує	лютий 2021	Управління освіти, заклади загальної середньої та позашкільної освіти, МЦПРПП
13.	Єдиний день писемної грамотності. Участь у Всеукраїнському радіо диктанті національної єдності-2021 до Дня української писемності і мови	Не потребує	09.11.2021	Управління освіти, заклади освіти, МЦПРПП
14.	Проведення серед здобувачів освіти та вихованців закладів освіти засідань за круглим столом, форумів, інших інтерактивних заходів, КЕКВ 2210 в т.ч.:	3 000	Протягом року	Управління освіти, заклади освіти, МЦПРПП
14.1	в закладах загальної середньої освіти	2 000		
14.2	в заклади дошкільної освіти	1 000		
15.	Проведення дитячо - юнацької військово - патріотичної гри «Сокіл «Джура», в т.ч.:	30 000	Квітень-травень	Управління освіти, заклади освіти, МЦПРПП
15.1	в закладах загальної середньої освіти, КЕКВ 2240	30 000		

16.	Участь у всеукраїнських заходах у сфері національно-патріотичного виховання, спрямованих на популяризацію української мови, КЕКВ 2210 в т.ч.:	3 000	Протягом року	Управління освіти, заклади освіти, МЦПРПП
16.1	в закладах загальної середньої освіти	2 000		
16.2	в закладах дошкільної освіти	1 000		
17.	Проведення науково-практичної конференції із залученням провідних науковців, членів спілки письменників України «Вчора, сьогодні, завтра» в т.ч.	23 000	III кв.	МЦПРПП
17.1	Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників, КЕКВ 2210-5 000, КЕКВ 2240 - 18 000	23 000		
18.	XI Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка	Не потребує	лютий 2021	Управління освіти, МЦПРПП, заклади освіти
19.	Всеукраїнський відкритий марафон з української мови імені Петра Яцика	Не потребує	Лютий-березень 2021	МЦПРПП, заклади освіти
20.	V міський заочний фестиваль патріотичної пісні «У піснях мого народу – доля України» КЕКВ 2210, в т.ч.:	3 500	Лютий 2021	Управління освіти, МЦПРПП, заклади освіти
20.1	в закладах загальної середньої освіти	2 000		
20.2	в закладах дошкільної освіти	1 300		
20.3	в закладах позашкільної освіти	200		
21.	Оформлення літературних виставок-експозицій до дня 150-річчя з дня народження української поетеси Л. Українки «Рядки, що зачепили душу!»	Не потребує	25.02.2021	Бібліотеки ЗЗСО, МЦПРПП
22.	XII Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник»	Не потребує	Березень 2021	МЦПРПП, заклади освіти
23.	Оформлення розгорнутих книжкових полиць до 165-річчя з дня народження І. Франка «Світоч національного	Не потребує	27.08.2021	Бібліотеки ЗЗСО,

	відродження України»			МЦПРПП
24.	Мовознавча гра-батл «Українська мова – це модно!»	Не потребує	Вересень 2021	ЗЗСО, МЦПРПП
25.	Всеукраїнський учнівський літературно-мистецький конкурс «Стежками Каменяря», КЕКВ 2210 в т.ч.:	500	Листопад 2021	ЗЗСО, МЦПРПП
25.1	в закладах загальної середньої освіти	500		
26.	День занурення в українське мовне середовище: - флешмоб «Читаємо українською!»; - бліц-опитування читачів «Чому я обираю українську?»	Не потребує	09.11.2021	Бібліотеки ЗЗСО, МЦПРПП
27.	Продовжити протягом 2021-2023 р.р. тісну співпрацю з українсько-канадською діаспорою, професором Орестом Цапом, з представниками української діаспори НДУ ім. Миколи Гоголя Н. Онищенко, з метою популяризації української мови, духовності, національно-патріотичного виховання, культури педагогів, батьківської родини, дошкільників.	Не потребує	Протягом року	Керівники ЗДО
28.	Провести літературне свято читців поезії Т.Г. Шевченка «Величне слово Кобзаря» для вихованців закладів дошкільної освіти	Не потребує	Березень	МЦПРПП, Керівники ЗДО
29.	Фінансове забезпечення, всього по закладах освіти підпорядковані управлінням освіти, (КЕКВ) в т.ч. :	Разом		92 600
		КЕКВ	2210	36 000
		КЕКВ	2240	56 600
29.1	заклади дошкільної освіти	КЕКВ	2210	12 300
29.2	заклади загальної середньої освіти, в т ч гімназія №2 – 1 100 грн., КЕКВ 2210	<i>Разом</i>		<i>57 100</i>
		КЕКВ	2210	18 500
		КЕКВ	2240	38 600

29.3	заклади позашкільної освіти	КЕКВ	2210	200
29.4	Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників	<i>Разом</i>		<i>23 000</i>
		КЕКВ	2210	5 000
		КЕКВ	2240	18 000

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Безпосередній контроль за виконанням заходів і завдань програми, цільове та ефективне використання коштів у процесі виконання програми забезпечує Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області як головний розпорядник бюджетних коштів.

З метою підвищення ефективності використання бюджетних коштів Управління освіти Ніжинської міської ради Чернігівської області ініціює внесення змін до програми на підставі даних аналізу щодо стану її виконання.

Управління освіти щоквартально до 6-го числа місяця, наступного за звітним кварталом, готує звіт про виконання програми та за підсумками року звітує про виконання програми на сесії міської ради.

Міський голова

Олександр КОДОЛА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

*до проєкту рішення «Про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови в закладах освіти у 2021 році
«Сильна мова - успішна держава»*

Проєкт рішення підготовлено відповідно до статей 26, 42, 59, 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”», Регламенту Ніжинської міської ради VIII скликання затвердженого рішенням Ніжинської міської ради від 27.11.2020 року №3-2/2020, з метою створення належних умов для зміцнення державотворчої функції української мови, розвитку поширення сфери її функціонування.

Прийняття рішення потребує додаткового фінансування у сумі 92,6 тис. грн.

Зважаючи на важливість заходів, зазначених у Програмі, що сприятимуть розвитку та функціонування української мови в закладах, підпорядкованих Управлінню освіти, є необхідність розглянути питання на сесії міської ради і прийняти по ньому позитивне рішення.

Т.в.о. начальника Управління освіти

Н.О. Пономаренко